

**TASA-ARVO- JA
YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA
2023-2025
MARTINLAAKSON KOULU**

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	3
LAKI NAISTEN JA MIESTEN VÄLISESTÄ TASA-ARVOSTA ELI TASA- ARVOLAKI (609/1986)	3
YHDENVERTAISUUSLAKI (1325/2014)	4
2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA.....	6
3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA	8
3.1. TILASTOT SUKUPUOLEN MUKAAN ERITELTYNÄ	8
3.2. ERITYISPIIRTEITÄMME	9
3.3. SUUNNITTELUSSA KÄYTETYT TIETOLÄHTEET JA TYÖKALUT	10
3.4. KIRJAUKSIA	10
4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN	12
4.1. OPISKELIJAVALINNAT JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO	12
4.2. OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO	12
4.3. OPPIMISEROT SEKÄ OPINTOSUORITUSTEN ARVIOINTI JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO	13
4.4. OPINTO-OHJAUS JA OPISKELUHUOLTO JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO 13	
4.5. OPPILAITOKSEN TILAT (FYYSISET JA SÄHKÖISET YMPÄRISTÖT) JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO	15
4.6. SUKUPUOLEEN PERUSTUVAN HÄIRINNÄN JA SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN EHKÄISEMINEN JA POISTAMINEN	16
4.7. MUITA TUNNISTETTUJA KEHITTÄMISKOhteita SUKUPUOLTEN TASA- ARVON TOTEUTUMISEKSI	19
5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN	20
5.1. PERUSTE 1: SYRJIMÄTTÖMYYS SUKUPUOLEN TAI SEKSUAALISEN SUUNTAUTUMISEN PERUSTEELLA	20
5.2. PERUSTE 2: SYRJIMÄTTÖMYYS KIELEEN JA KULTTUURIIN PERUSTUEN	20
5.3. PERUSTE 3: SYRJIMÄTTÖMYYS VAMMAISUUDEN PERUSTEELLA	21
6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS	22
6.1. OSALLISUUS, TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS	22
6.2. SUUNNITELMAKAUDEN TOIMENPITEET TIIVISTETYSTI	22
SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI	24

1. JOHDANTO

Tämän suunnitelman tavoitteena on ohjata henkilöstöämme syrjimättömyyteen ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain asettamassa viitekehyksessä. Tässä suunnitelmassa keskitytään toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön eli siihen, miten toimimme syrjimättömästi ja edistämme sukupuolten tasa-arvoa sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta opiskelijoihimme ja yhteistyökumppaneihimme liittyvässä toiminnassamme.

Tämä suunnitelma on täten

- tasa-arvolain 5 a ja 6 c §:n mukainen oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa sekä
- yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukainen oppilaitoskohtainen suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

LAKI NAISTEN JA MIESTEN VÄLISESTÄ TASA-ARVOSTA ELI TASA-ARVOLAKI (609/1986)

Tasa-arvolaissa on kyse sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvolain 4 §:n mukaan viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista.

Tasa-arvolain 5 §:n mukaan viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen

sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Tasa-arvolain 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Tasa-arvolain 6 c §:n mukaan viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tämä on otettava huomioon oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmia valmisteltaessa ja tasa-arvoa edistävistä toimenpiteistä päätettäessä.

YHDENVERTAISUUSLAKI (1325/2014)

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää. Syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilö, esimerkiksi johonkin vähemmistöön kuuluva ihminen, asetetaan muita huonompaan asemaan jonkin henkilöön liittyvän perusteen takia. Usein moni peruste, mukaan lukien sukupuoli, vaikuttaa samanaikaisesti (moniperusteinen tai risteävä syrjintä).

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuslaissa on hyvä huomioida myös positiivista erityiskohtelua koskeva 9 §: ”Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.”

Kouluilla on lakiin perustuva velvollisuus puuttua syrjintään ja häirintään. Koulujen vastuu puuttua häirintään vahvistuu yhdenvertaisuuslain muutoksella 1.6.2023 alkaen, jolloin koulutuksen järjestäjille tulee nykyistä vahvempi vastuu tunnistaa, puuttua ja poistaa häirintää:

- *Koulun on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin oppilaaseen kohdistuvan häirinnän poistamiseksi. Koulutuksen järjestäjä syyllistyy syrjintään, jos näin ei toimita.*
- *Lisäksi häirinnän määritelmä muuttuu siten, että häirintä voi kohdistua yksilön lisäksi myös ihmisryhmään.*

2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Voimassaoloaika: 2020-2023 (tehty 29.9.2020)

Keskeiset kehittämiskohteet olivat:

1. Kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti

- Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä teemoja käsitellään eri oppiaineissa.
- Eriarvoiseen kohteluun puututaan herkästi; nimetään se ja saatetaan kaikkien tietoon kenelle kertoa, jos tulee kohdelluksi tasa-arvon tai yhdenvertaisuuden vastaisesti: oppilas kertoo asiasta opettajalle tai rehtorille, opettaja ja muu henkilöstön jäsen rehtorille.
- Juhlien yhteydessä oman uskonnon opettajille kerrotaan etukäteen juhlan sisältö ja pyydetään, että hän informoi oppilaitaan, että juhlassa ei harjoiteta uskontoa. Uskonnollisten tilaisuuksien (esim. joulukirkko) aikana oppilaalla on mahdollisuus osallistua ei uskonnolliseen laadukkaaseen tilaisuuteen.

2. Sukupuolet ovat tasa-arvoisessa asemassa

- Maahanmuuttajaperheiden kanssa toimiessa tuodaan esiin sukupuolten tasa-arvo, tiedostaen, että kulttuuriset näkemykset saattavat poiketa vahvasti tästä.
- WC-tilojen merkintä: Martinlaakson koulussa oppilas-wc:t on merkitty osittain tytöille ja pojille. Osa WC-tiloista on merkitty Wc-kyltillä ja ne ovat käytössä kaikille sukupuolille. Henkilöstö-Wc:t on merkitty myös vastaavasti miehille, naisille ja kaikille sukupuolille käytettäväksi.

Arvio toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista:

- Oppilaiden kanssa on keskusteltu paljon kaikkien tasa-arvoisesta ja hyvästä kohtelusta. Omista oikeuksista ollaan jo melko hyvin tietoisia, vielä tulee vahvistaa käsitystä myös muiden oikeuksista huolehtimisesta. Saman kulttuurin edustajien sisäisiä välienselvittelyjä ilmenee.
- Maahanmuuttajaperheiden kanssa on käyty keskustelua sukupuolten tasa-arvosta ja oppilaiden yhdenvertaisista mahdollisuuksista tavoitella unelmiaan on keskusteltu paljon eri yhteyksissä. Edelleen on havaittavissa, että pojilla on enemmän oikeuksia ja mahdollisuuksia esim. harrastustoimintaan kuin pojilla.
- Koulun aikuiset puuttuvat hyvin herkästi eriarvoiseen käytökseen.

3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA

3.1. TILASTOT SUKUPUOLEN MUKAAN ERITELTYNÄ

TAULUKKO 1, OPISKELIJAMÄÄRÄT (VUOSIKURSSEITTAIN LV 2022-2023)

lk-aste	yhteensä	tytöt	pojat
1	86	44	42
2	62	29	33
3	79	40	39
4	90	52	38
5	70	28	42
6	83	46	37
7	137	70	67
8	137	70	67
9	146	74	72
popit	30	11	19
yht.	920	464	456

Ainevalinnat ja tuen vaihe sukupuolittain jaoteltuna

- Musiikkiluokan luokka-asteet 3-9: oppilaita yhteensä 150, joista tyttöjä 104 ja poikia 46.
- Urhea-oppilaat: yhteensä 24, joista tyttöjä on 5 ja poikia on 19.
- A2-kielen lukijat: yhteensä 173, joista tyttöjä on 95 ja poikia 78.
- S2-oppilaat: yhteensä 443, joista tyttöjä on 219 ja poikia 224
- Erityisen tuen oppilaat: yhteensä 186 oppilasta, joista tyttöjä on 57 ja poikia 129
- Tehostetun tuen oppilaat: yhteensä 155 oppilasta, joista tyttöjä on 79 ja poikia 76.
- Tuen vaihe erityinen ja S2: yhteensä 112 oppilasta, joista tyttöjä on 36 ja poikia 76

Lukuvuoden 22-23 tilastot sukupuolen mukaan eriteltyinä osoittavat, että sukupuolijakauma on hyvin tasainen koko koulun tasolla. Musiikkiluokilla tytöt ovat selkeästi yliedustettuina, A2-kielen lukijoissa tyttöjä on jonkin verran enemmän ja Urhea-oppilaissa poikia on selkeästi enemmän.

3.2. ERITYISPIIRTEITÄMME

- painotukset: musiikkiluokat 3-9.lk
- opiskelijoiden äidinkielet: suomi, arabia, venäjä, viro, albania, somali, kurdi, turkki, englanti, urdu, portugali suurimpina ryhminä, lisäksi lukuisia muita pienempiä kieliryhmiä (n. 30 eri kieltä)
- erityistä tässä koulussa/oppilaitoksessa: S2-oppilaiden määrä n. 44 %. Alueella on tapahtunut väestörakenteessa selkeä muutos viime vuosina. Alueella asuu nyt enemmän sosioekonomisesti heikossa asemassa olevia perheitä ja vieraskielisiä.

3.3. SUUNNITTELUSSA KÄYTETYT TIETOLÄHTEET JA TYÖKALUT

- Primus
- PowerPI
- School Day
- Kouluterveyskysely 2021
- Koulun omat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt:
 - [luokat 1-4](#)
 - [luokat 5-9](#)
- ilmoitukset syrjinnästä, ml. häirinnästä oppilaitoksessa
- Kunta10 -tutkimus
- opasmateriaali (ks. tukimateriaaleja tämän asiakirjan lopusta)
- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

3.4. KIRJAUKSIA

Koulutuksen järjestäjä seuraa suunnitelman laatimista ja päivittämistä.

Suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisessa ovat olleet mukana rehtorit Riitta Kekäle ja Merja Kivioja, oppilashuollosta koulukuraattorit Merja Kokkala ja Paula Mankki, monikielinen ohjaaja Aira Kuzmina, johtoryhmän jäsen ja laaja-alainen erityisopettaja Laura Nyström sekä oppilaanohjaajat Satu Karhu, Markus Koponen ja Eve Kortessalmi. Lisäksi kyselyihin ja Yhdessä-viikon työpajoihin osallistuneet oppilaat.

Suunnitelman laatimisessa on hyödynnetty kohdassa 3.3. esitettyjä työkaluja ja tietolähteitä.

Suunnitelma on nähtävillä huoltajille, oppilaille sekä henkilökunnalle koulumme nettisivuilla ja Wilmassa. Henkilökunnan kanssa suunnitelma käydään läpi syksyn vesossa 9.8.2023.

4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN

Tavoitteemme on, että kaikilla sukupuolilla on samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan. Tämän toteutumiseksi tarvitaan sekä oman toimintamme syrjimättömyyttä että tasa-arvon edistämistä kaikessa toiminnassa oppilaitoksessamme.

4.1. OPISKELIJAVALINNAT JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

Koulu toimii alueen lasten lähikouluna, johon perusopetuksen aluepäällikkö tekee lähikoulupäätökset oppilaiden asuinpaikan mukaisesti. Toissijaisesta oppilaaksiotosta vastaa koulun rehtori vapaiden oppilaspaikkojen salliessa lautakunnan vahvistamien rajojen sisällä. Toissijaisen oppilaaksioton perusteet ovat Vantaalla kaikissa kouluissa samat: 1) oppilas asuu Vantaalla, 2) oppilaalla on terveydentilaan liittyvä syy 3) oppilaan sisarus käy ao. koulua. Painotettuun opetukseen musiikkiluokalle oppilaat valitaan testeissä saadun pistemäärän mukaisesti (max 25/luokka-aste). POP-luokkiin sijoittelusta vastaavat aluekoordinaattorit diagnoosipohjaisten lausuntojen mukaisesti.

Kaikki koulumme 7. ja 8.luokkalaiset voivat hakea TEPPU-opetukseen. Lisäksi

koulumme on osana Urhea-toimintaa. Urhea-toimintaan hakeudutaan 6.luokan

keväällä ja sinne voivat hakea kaikki urheilusta innostuneet nuoret, jotka sitoutuvat toiminnan sääntöihin.

4.2. OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

Luokkia muodostettaessa pyritään siihen, että kaikista ryhmistä muodostuisi mahdollisimman tasaisia katsoen, että luokissa olisi tasamäärät eri sukupuolten edustajia, tuen tarvitsijoita sekä eri kieliryhmistä tulijoita. Valinnaisainevalinnoissa pyritään toteuttamaan oppilaiden

valintoja kulloinkin mahdollisimman hyvin ja niitä suunniteltaessa pyritään huomioimaan, että tarjottimelta löytyy jokaiselle oppilaalle sopivia kursseja.

4.3. OPPIMISEROT SEKÄ OPINTOSUORITUSTEN ARVIOINTI JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

Oppilaiden oppimiseroja on pyritty tasoittamaan erilaisilla resursseilla. Alakoulussa työskentelee lukuvuonna 2022-2023 kolme resurssiopettajaa ja esi- ja alkuopetuksen tsemppariopettaja. Yläkoulussa työskentelee yksi S2-resurssiopettaja ja kielitietoinen yläkouluhankkeen S2-opettaja. Avustajaresurssia on suunnattu yleisopetuksen luokkiin ja koko koulussa selkeästi resurssoitu koulun pienryhmiin.

PowerBi -alustalta saadun datan perusteella koulumme erityisen tuen oppilaista selvä enemmistö on poikia ja s2-oppilaita. Koulumme tehostetun tuen oppilaiden määrä on suurempi kuin erityisen tuen oppilaiden.

Arvioinnin monipuolisuuteen kiinnitetään huomiota.

4.4. OPINTO-OHJAUS JA OPISKELUHUOLTO JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

Katsaus ohjauksen tasa-arvon nykytilanteeseen Martinlaakson koulussa

Ohjauksen lähtökohtana Martinlaakson koulussa on tarjota parhaat mahdolliset puitteet kasvaa ja kehittyä tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena yksilönä yhteiskunnan jäseneksi.

Opinto-ohjaus Martinlaakson koulussa on sukupuolitietoista ja tasa-arvoon pyrkivää. Ohjausta toteutetaan neutraalisti oppilaan lähtökohdista riippumatta. Ohjauskeskustelujen lähtökohtana ovat nuoren omat mielenkiinnon kohteet ja tavoitteet. Jatko-opintomahdollisuuksia esiteltäessä ohjauksessa kiinnitämme erityistä huomiota siihen, ettemme uusinna työelämän sukupuolittuneita rooleja ammattien ja koulutusvalintojen suhteen.

Ohjauksessa kiinnitämme erityistä huomiota myös kielitietoiseen ohjaukseen, jossa varmistamme ohjattavan oppilaan ymmärtävän ohjauksen sisällöt. Tämän varmistamme käyttäen tarpeeksi yksinkertaista kieltä. Lisäksi avaamme monimutkaisemmat käsitteet ja pyrimme varmistamaan, että viesti menee perille.

Martinlaakson koulun opinto-ohjauksessa huomioidaan oppilaiden monimuotoiset sosioekonomiset taustat. Pidennetty oppivelvollisuus 18-vuotiaaksi saakka 1.8.2022 alkaen, tukee tätä toimintaa ja tavoitetta erittäin hyvin.

Toimenpiteet Martinlaakson koulussa

- ❖ Laaja-alaisesti eri ammattien ja koulutusmahdollisuuksien esittelyä tasapuolisesti eri sukupuolille
- ❖ Huomioidaan nuorten moninaiset taustat ja lähtökohdat
- ❖ Vahvistetaan nuorten vahvuuksien tunnistamista ja rohkaistaan tekemään yksilöllisiä urapäätöksiä
- ❖ Toimijuuden tukeminen
- ❖ Tunnistetaan nuori eri elämänkentän osien tuotteena ja ohjataan häntä kokonaisvaltaisesti kohti aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä

- ❖ Pyritään vastaamaan nuorten tiedontarpeisiin tasa-arvoon ja yhdenmukaisuuteen liittyen
- ❖ Tuetaan perheiden tietoisuutta suomalaisesta koulutusjärjestelmästä esim. monikielisten ja erityisoppilaille suunnattujen vanhempainiltojen avulla
- ❖ Monikielisten ohjaajien tuki ja osaaminen osana ohjausprosessia
- ❖ Oppilaan kutsumanimi koulun järjestelmissä voidaan hänen toiveestaan muokata virallisista etunimistä poikkeavaksi. Kunnioitamme oppilaan kokemusta hänestä itsestään
- ❖ Esimerkiksi yhteishaun päättymisen kunniaksi 9.luokkalaisille tarjottavat yhteishakukahvit pidetään ennen ramadanin alkua.

Aikataulutus

- ❖ Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huomioidaan opinto-ohjauksessa läpi lukukauden. Aihe voidaan nostaa erityisesti esiin erilaisten teemapäivien ja -viikkojen yhteydessä.
- ❖ Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantaminen on jatkuvaa kehitystä ja muutosta, jossa tunnistetaan alueellisia ja yhteiskunnallisia muutoksia.

Vastuu toteutuksesta

- ❖ Opinto-ohjauksen vastuu tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen ohjauksen osalta on ensisijaisesti Martinlaakson koulun oppilaanohjaajilla.
- ❖ Koko koulu ohjaa eli koko koulun henkilöstö

4.5. OPPILAITOKSEN TILAT (FYYSISET JA SÄHKÖISET YMPÄRISTÖT) JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

Koulussa opetus järjestetään siten, että opiskeluympäristö sopii jokaiselle oppilaalle huolimatta sukupuolesta tai muista ominaisuuksista. Koulussa jokaiselle annetaan mahdollisuus oppia itselle sopivalla tavalla. Opetus järjestetään sukupuolisensitiivisesti.

Sukupuolisensitiivisen opetuksen järjestämisellä tarkoitetaan sitä, että oppilaiden yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduksi ilman, että niihin ei liitetään sukupuoleen liittyviä ennako-odotuksia tai -käsityksiä. Opetuksessa käytetään sekä painettua materiaalia että sähköisiä oppimateriaaleja.

Oppilaitoksen tilat ovat esteettömät ja oppilaitoksessa on hissi. Koulussa oppilas-wc:t on merkitty osittain tytöille ja pojille. Osa wc-tiloista on merkitty wc-kyltillä ja ne ovat käytössä kaikille sukupuolille. Henkilöstö-wc:t on merkitty myös vastaavasti miehille, naisille ja kaikille sukupuolille käytettäväksi.

Liikuntatiloissa on tyttöjen ja poikien pukuhuoneet. Olemme tehneet tilamuutosesityksen, jotta saisimme pukuhuoneen, jota muunsukupuoliset voivat käyttää.

4.6. SUKUPUOLEEN PERUSTUVAN HÄIRINNÄN JA SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN EHKÄISEMINEN JA POISTAMINEN

Jokaisella oppilaalla ja henkilökunnan jäsenellä on oikeus turvalliseen ja häirinnästä vapaaseen arkeen. Kaikenlainen seksuaalinen häirintä on kiellettyä. Koulussa tiedostetaan se, että seksuaalinen häirintä pitää sisällään monenlaisia erilaisia osa-alueita. Tunne häirinnästä on aina subjektiivinen tunne, joka on ennen kaikkea kokijan määriteltävissä. Kaikki seksuaaliseen häirintään viittaavat toimet otetaan aina vakavasti ja selvitetään välittömästi.

Oppilaiden kanssa keskustellaan laajasti jokaisen oikeudesta fyysiseen koskemattomuuteen. Oppilaille selvennetään, että jokainen ihminen määrittelee itse sen, kuka ja miten häntä saa koskea. Pidetään huolta siitä, että oppilaat ja henkilökunta tiedostavat seksuaalisen häirinnän eri osa-alueet ja muodot.

Henkilökunta osallistuu kahden vuoden välein Kunta10 -tutkimukseen. Henkilökunnan kokemaan häirintään puuttumisesta vastaa esihenkilö.

Koulun 4.-5. ja 8.-9.luokkalaiset täyttävät Kouluterveyskyselyn joka toinen vuosi (käytössä laajalti S2- versiot kyselystä) ja vuosittain koko koulun oppilaat täyttävät Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn. Kyselyiden pohjalta YHR ja JORY pohtivat tarvittavat toimenpiteet.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusviikko YHDESSÄ järjestetään vuosittain huhtikuussa.

Tavoitteena lisätä ymmärrystä yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä ja kaikkien arvostamisesta omana itsenään, toimimaan rohkeasti ja reilusti.

Turvallisuusperehdytys pidetään lukuvuoden alussa henkilökunnalle ja opiskelijoille.

Jos koulussa havaitaan syrjintää tai häirintää, puututaan siihen seuraavien toimenpiteiden kautta:

- Ensisijaisena vastuuhenkilönä on aina aikuinen, esimerkiksi opettaja tai joku muu henkilökuntaan kuuluva.
- Selvitetään, onko kyseessä yksittäinen tapaus vai laajempi ilmiö. Jos kyseessä on yksittäinen tapaus, noudatetaan alla olevia toimenpiteitä. Jos taas kyseessä on laajempi ilmiö, sovitaan yhteisesti siitä, miten toimitaan.
- Tilanteesta keskustellaan asianosaisten kanssa ja selvitetään tapahtumien kulku. Keskustelussa huolehditaan siitä, että jokainen tulee kuulluksi.
- Keskustellaan ja sovitaan seuraamuksista sekä tilanteen seurannasta. Sovitaan yhteisesti syrjinnän ja/tai häirinnän loppumisesta ja sovitaan, mitä tapahtuu, jos se sopimuksesta huolimatta jatkuu.
- Keskustelusta ilmoitetaan aina huoltajalle sekä vakavuusasteesta riippuen myös oppilashuoltohenkilöstölle. Jos huoltaja(t) niin toivoo, järjestetään uusi keskustelu, jossa myös huoltaja(t) on mukana.
- Suoritetaan sovitut seuraamuksiin liittyvät toimenpiteet.
- Seurataan tilannetta ja jos tilanne toistuu, kutsutaan paikalle tekijän (ja teon kohteen) huoltajat ja pohditaan yhdessä ratkaisuja tilanteeseen. Vakavammissa tilanteissa selvitetään, onko tarvetta ottaa yhteyttä lastensuojelun henkilöstöön ja/tai poliisiin.
- Oppilashuolto huolehtii siitä, että niin tekijä kuin teon kohde saavat tarvittavaa tukea.

Ohjeistus henkilökunnalle (ahdistelu / seksuaalinen häirintä)

- Akuutteihin tapauksiin ohjeistaa Vantaan kasvatuksen ja opetuksen kriisikortti
- Kuuntele opiskelijaa, jos tämä kertoo asiasta
- Älä tuomitse äläkä syyllistä opiskelijaa asiasta
- Kiitä opiskelijaa siitä, että hän on ottanut asian puheeksi
- Kirjaa ylös vain se, mitä opiskelija kertoi
- Järjestä opiskelijalle opiskeluhuollon tuki
- Ilmoita asiasta tarvittaessa esimiehelle
- Konsultoi tarvittaessa poliisia/ lastensuojelua
- Katso tarkemmat ohjeet kriisikortista

Ohjeistus opiskelijoille

- Kun tunnistat häirintää, kohtaat sitä tai tulet häirityksi koulussa, netissä tai muualla hae rohkeasti apua vaikka tilanne tuntuisi vaikealta, hämmentävältä tai hävettävältäkin ja vaikka et ihan tietäisikään, onko kyseessä ollut häirintä tai jotain sopimatonta
- koulussa voit pyytää apua keneltä tahansa aikuiselta
- jos mahdollista, puutu tilanteeseen ja ilmaise, ettei häirintä ole sopivaa ja se on kiellettyä
- ota netissä kuvakaappaus häirintämateriaalista
- jos mahdollista, ota myös toisella laitteella valokuva siitä ruudusta, jossa häiritsevä materiaali näkyy
- älä poista viestejä, mutta älä lue tallentamiasi viestejä uudestaan, ettet pahoita niistä toistuvasti mieltäsi
- älä ole yhteydessä häiritsijään vaan estä hänet
- myös Someturva on käytössäsi häirintätilanteissa

4.7. MUITA TUNNISTETTUJA KEHITTÄMISKOhteITA

SUKUPUOLTEN TASA-ARVON TOTEUTUMISEKSI

- Sukupuolten tasa-arvon käsittelyyn tulee kiinnittää huomiota eri oppiaineissa ja oppimateriaaleissa.
- Sukupuolittavaa kielenkäyttöä tulee välttää ja loukkaavaan ja kaksimieliseen puheeseen pitää puuttua.
- Henkilöstön tasa-arvo-osaamista pyritään kasvattamaan järjestämällä koulutusta sukupuolen moninaisuudesta ja käymällä yhteistä keskustelua YS-ajalla.

5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

Olemme arvioineet syrjimättömyyden toteutumista oppilaitoksessamme yhdenvertaisuuslaissa esitettyjen henkilöön liittyvien perusteiden pohjalta. Erityisen huomion ja yhdenvertaisuustyön kohteiksi nostamme seuraavat henkilöön liittyvät perusteet:

5.1. PERUSTE 1: SYRJIMÄTTÖMYYS SUKUPUOLEN TAI SEKSUAALISEN SUUNTAUTUMISEN PERUSTEELLA

- Olemme yhtenäiskoulu ja erityisesti monet koulumme yläkoulun oppilaista pohtivat seksuaalista identiteettiään ja osa on selkeästi identifioinut itsensä seksuaalivähemmistöön tai muuhun kuin syntymässä määritettyyn sukupuoleen kuuluvaksi.
- Koulussa puututaan kaikkeen epäasialliseen kielenkäyttöön, huuteluun/nimittelyyn. Opetuksessa on tärkeää lisätä tietoutta sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuudesta. Koulussa järjestetään vuosittain Yhdessä-viikko, jolla tavoitellaan ymmärryksen lisäämistä yhdenvertaisuudesta, syrjimättömyydestä ja kaikkien arvostamisesta omana itsenään ja kannustetaan toimimaan rohkeasti ja reilusti.

5.2. PERUSTE 2: SYRJIMÄTTÖMYYS KIELEEN JA KULTTUURIIN PERUSTUEN

- Koulumme oppilaista lähes puolet on muunkielisiä ja edustaa monia eri kulttuureja. Tämän vuoksi on tärkeää, että kieleen, kulttuuriin ja taustaan liittyvää yhdenvertaisuutta toteutetaan eikä syrjintää sallita.

- Koulussamme monikulttuurisuutta tukevat esim. monikieliset ohjaajat. Koulumme on mukana Smile-hankkeessa, jossa pilotoidaan yhteisöllisiä menetelmiä sekä kehitetään uutta dialogia yhteisöjen, koulujen ja palveluiden välille. Hankkeen kautta vahvistetaan maahanmuuttaneiden perheiden kotoutumista, työllistymistä sekä koulun ja kodin yhteistyötä. Koulussamme toimii kehittämissiimi, jonka tavoite on edistää yhdenvertaisuutta ja kielitietoisuutta sekä tehdä näkyväksi kulttuurien moninaisuutta. Lisäksi koulumme on mukana Kielitietoinen yläkoulu -hankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä kielitietoista yhteisopettajuutta ja juurruttaa kielitietoista toimintakulttuuria. Jatkossa tulemme järjestämään vuosittain myös kulttuuripäivän.

5.3. PERUSTE 3: SYRJIMÄTTÖMYYS VAMMAISUUDEN PERUSTEELLA

- Koulussamme toimii neljä POP-ryhmää. Ryhmät eivät toimi erillisenä vaan ovat mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luokkatilat sijaitsevat muiden luokkien lomassa. Lisäksi koulussamme opiskelee vuosittain joitakin kuulo-, näkö- ja liikuntavammaisia oppilaita yleis- ja erityisopetuksen ryhmissä.
- On tärkeää pitää yllä yhdenvertaisuutta ja ennaltaehkäistä kiusaamista. Lisäksi tulee huolehtia tilojen esteettömyydestä sekä huomioida oppilaiden mahdolliset erityistarpeet.

6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS

6.1. OSALLISUUS, TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kanssakäymisessä muiden ihmisten kanssa. Edistämme osallisuutta ja sen rinnalla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta seuraavanlaisin toimenpitein.

Martinlaakson koulun toiminta-ajatuksena on oppilaiden kasvattaminen Martsarin henkeen, joka kannustaa kaikkia ottamaan toiset huomioon, auttamaan muita ja kunnioittamaan jokaista omana itsenään. Tavoitteenamme on antaa yhtäläiset mahdollisuudet oppilaille opiskella ja kasvaa osaavaksi ja vastuulliseksi yhteisön jäseneksi. Oppilaan osallisuus huomioidaan oppitunneilla, luokanvalvojan tunneilla sekä luokkatasoilla tapahtuvan ryhmäytymisen avulla.

Koulussamme pidetään lisäksi kuukausittain Martti-tunti, jonka tavoite on vahvistaa oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Tämän lisäksi 7. ja 8. luokilla opiskellaan tunnetaitoja 0,5 vvt.

Pyrimme parantamaan yhdenvertaisuutta oppilaiden osallisuus huomioiden kaikessa kohtaamisessa.

6.2. SUUNNITELMAKAUDEN TOIMENPITEET

TIIVISTETYSTI

1. Rasismin ja seksuaaliseen suuntautumiseen pohjautuvan syrjinnän vastainen työ

Kouluarjessa jatkuvassa kohtaamisessa korostetaan kaikkien hyväksymistä ja yhteisön jäsenenä olemista. Kouluun kutsutaan vieraita, jotka edistävät yhdenvertaisuuden toteutumista. YHDESSÄ-viikon, Kulttuuripäivän ja muiden teemapäivien (esim. Lapsen oikeuksien päivä) järjestämisellä lisätään tietoisuutta ja pyritään vaikuttamaan asenteisiin myönteisesti.

2. Oppilaiden osallisuus tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä

Luokissa, YHR:ssä ja välituntitoiminnassa oppilaita kuullaan aktiivisesti.

Oppilaat ovat mukana YHDESSÄ-viikon suunnittelussa ja toteutuksessa. Oppilaat toimivat aktiivisina toimijoina kiusaamisen vastaisessa työssä (MCrew).

SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI

- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- MUKANA! Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella, Opetushallitus
www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/mukana-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuusty-toisella-asteella
- Tasa-arvotyö on taitolaji, Opetushallitus <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tasa-arvoty-taitolaji>
- TASA-ARVOKOMPASSI: Työkalu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun, Rauhankasvatusinstituutti <https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>
- Koulu vailla vertaa, Rauhankasvatusinstituutti https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/02/yhdenvertaisuus_opas_web.pdf
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteiden sanasto, THL:n tasa-arvotiedon keskus: <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>
- Sukupuolten tasa-arvo
<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tietopaketti-sateenkaarilapsista-ja-nuorista-ammattilaiselle>
- Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus, THL <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/verkkokoulutus-antirasismista-ammattilaisille/johdanto-antirasismikoulutukseen>
- Keskustelu KASON palvelualueen Koulusegregaation vähentäminen Vantaalla - hankkeen (OKM, 2022-2023) projektiasiantuntija Pia Aaltonen kanssa
Koulutustilaisuus (6.6.22)
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu
[HTTPS://SYRJINTA.FI/DOCUMENTS/25249352/34268331/TURVALLINEN+KOULU+ON+VAPA+A+H%C3%A4IRINN%C3%A4ST%C3%A4.PDF/0A7D549B-8567-971A-DA1D-BD7DCDC8FED1/TURVALLINEN+KOULU+ON+VAPAA+H%C3%A4IRINN%C3%A4ST%C3%A4.PDF?T=1678868483542](https://syRJINTA.FI/DOCUMENTS/25249352/34268331/TURVALLINEN+KOULU+ON+VAPA+A+H%C3%A4IRINN%C3%A4ST%C3%A4.PDF/0A7D549B-8567-971A-DA1D-BD7DCDC8FED1/TURVALLINEN+KOULU+ON+VAPAA+H%C3%A4IRINN%C3%A4ST%C3%A4.PDF?T=1678868483542)